

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland
Ministerie van Economische Zaken

DATUM	9 mei 2016
ONZE REFERENTIE	PAC NL 2016-007
BEHANDELD DOOR	Jan-Paul Dijkmans
E-MAIL	Jan-Paul.Dijkmans@tennet.eu
AANTAL BIJLAGEN	1

BETREFT Zienswijze TenneT internetconsultatie wetsvoorstel Voortgang Energietransitie

Geachte heer, mevrouw,

Op 14 april jl. is de internetconsultatie gestart van het concept wetsvoorstel Voortgang Energietransitie (verder: wetsvoorstel). Zoals u reeds opmerkt in de memorie van toelichting, worden in het wetsvoorstel zowel onderwerpen opgenomen die de uitgangspositie voor de transitie naar duurzame energie verbeteren alsook wijzigingsvoorstellen gedaan om de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet toekomstbestendig te maken en knelpunten uit de huidige praktijk weg te nemen.

In deze zienswijze zal TenneT met name ingaan op de beleidswijzigingen die beoogd zijn met dit wetsvoorstel. Voor het overige, artikelsgewijze commentaar op het concept wetsvoorstel en de bijbehorende memorie van toelichting verwijst TenneT naar bijlage 1 bij deze zienswijze.

Deze zienswijze is niet vertrouwelijk en is opgesteld namens TenneT TSO B.V. en TenneT Holding B.V. daar waar het de infrastructuurgroep betreft. De zienswijzen van Netbeheer Nederland en Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie worden door TenneT op hoofdlijnen onderschreven; daar waar de zienswijze van TenneT ten aanzien van bepaalde artikelen in meer of mindere mate anders luidt dan het commentaar van Netbeheer Nederland of van de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie, prevaleert de zienswijze van TenneT.

Kernpunten

In deze zienswijze zal TenneT met name ingaan op de voor TenneT relevante inhoudelijke wijzigingen die beoogd zijn met de concept wetsvoorstel, te weten: het investeringsplan, kruisparticipaties, kwaliteitsborgingssysteem, uitzonderingen op enkelvoudige storingsreserve, afbakening taken netbeheerder, experimenteerbepaling/tijdelijke taken, het verplaatsen of ondergronds aanleggen van een hoogspanningsverbinding en de geheimhoudingsplicht. Tot slot doet TenneT nog een suggestie om bepalingen over reguleringsaspecten op te nemen in onderhavig wetsvoorstel.

I Investeringsplan

Algemeen

TenneT omarmt het centrale idee achter het investeringsplan. Het geeft enerzijds investeringszekerheid aan de netbeheerder door het expliciet onderkennen van nut- en noodzaak van investeringen. Anderzijds legt de netbeheerder over het investeringsplan verantwoording af aan de markt, de toezichhouder en het Ministerie van Economische Zaken (verder: EZ). TenneT investeert in haar elektriciteitsnet ten behoeve van de leveringszekerheid en de transitie naar duurzaam, daarom is investeringszekerheid een randvoorwaarde die vervuld moet zijn door flankerende wet- en regelgeving.

In artikel 21 lid 1 worden uitbreidings- en vervangingsinvesteringen genoemd. TenneT wil graag opmerken dat er tevens investeringen zijn die zich niet per se kwalificeren als uitbreiding of vervanging, maar dat deze investeringen wel noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke taken van een netbeheerder (transporttaak) en systeembeheerder (systeemtaak). Te denken valt aan investeringen in een bedrijfsvoeringscentrum of investeringen in beveiliging. Derhalve dient volgens TenneT een derde categorie investeringen aan lid 1 toegevoegd te worden.

Verder zou volgens TenneT in lid 5 'de resultaten van de consultatie' moeten komen te vervallen. In het ontwerp dat aan ACM wordt voorgelegd zijn die resultaten immers al verwerkt. Dit lijkt te volgen uit lid 3. Volgens TenneT is het niet de bedoeling dat na de toetsing door ACM de netbeheerder de resultaten van de consultatie nog een keer in overweging neemt.

Lid 6 gaat in op wijzigingen ten opzichte van het vastgestelde investeringsplan. In dit lid wordt geregeld hoe het proces loopt ten aanzien van significante wijzigingen. Een netbeheerder moet volgens lid 6 wijzigingen voorleggen aan ACM. Voor significante wijzigingen dient de netbeheerder opnieuw het proces zoals gesteld in het tweede tot en met vijfde lid te doorlopen. Dit proces vergt volgens TenneT veel tijd en TenneT vraagt zich daarom af of het niet wenselijker is om te wachten met de melding van een significante wijziging tot een nieuw investeringsplan zich aandient. Eventueel zou de netbeheerder vertrouwelijk naar ACM een update met de lijst van investeringen kunnen sturen wanneer een wijziging zich voordoet.

TenneT leest dit lid verder zo dat ook niet significante wijzigingen kenbaar gemaakt moeten worden aan ACM en vraagt zich dan ook af of ACM deze niet significante wijziging moet toetsen of dat de melding slechts ter informatie is. Overigens is TenneT van mening dat niet significante wijzigingen niet gemeld hoeven te worden aan ACM, maar ook opgenomen kunnen worden in een volgend investeringsplan. De administratieve lasten zouden namelijk door separate meldingen aanzienlijk toenemen, voor zowel ACM als netbeheerder.

Lid 9 stelt dat bij AMvB nadere regels kunnen worden gesteld. Volgens TenneT is een AMvB noodzakelijk. In ieder geval dient de doorlooptijd van de toetsing geregeld te zijn en tevens moet aangegeven worden waarin die toetsing resulteert. Verder is het wenselijk dat er iets wordt bepaald over de eventuele situatie dat de toetsing door enerzijds ACM en anderzijds de Minister tot met elkaar strijdige resultaten leidt en wat de netbeheerder in dit geval zou moeten doen.

In de memorie van toelichting staat op pagina 6 dat netbeheerders expliciet de taak krijgen om plannen te maken voor investeringen in gebieden die zijn aangewezen in de structuurvisie wind op land. Vervolgens stelt de memorie van toelichting dat "netbeheerders hiervoor moeten samenwerken met de ontwikkelaars van windparken en de betrokken gemeenten en provincies. Alleen gezamenlijk kunnen zij tot een optimale inpassing van het net komen." Dit laatste is voor TenneT niet nieuw. TenneT probeert met zoveel mogelijk partijen zo vroeg mogelijk het gesprek aan te gaan om tot een optimale netinpassing te komen. Echter, dit element wordt niet met het onderhavige wetsvoorstel geregeld. TenneT vraagt zich dan ook af wat EZ precies met deze opmerking bedoelt en of met deze opmerking aanvullende eisen aan netbeheerders worden gesteld.

Op pagina 6 van de memorie van toelichting staat ook dat investeringen die volgen uit het plan 'en waar overeenstemming over bestaat' noodzakelijk worden geacht. Het lijkt alsof tussen ACM en de netbeheerder een onderhandeling gaat plaatsvinden over de noodzakelijkheid van investeringen. Dit is volgens TenneT niet de bedoeling. De netbeheerder stelt een investeringsplan op en ACM toets of de netbeheerder in redelijkheid tot het plan heeft kunnen komen. Van een onderhandeling kan volgens TenneT geen sprake zijn, derhalve stelt TenneT voor de zinsnede 'en waar overeenstemming over bestaat' te verwijderen.

De beleidsvrijheid van ACM ten aanzien van de toetsing van het investeringsplan is groot. ACM toetst of een netbeheerder in redelijkheid tot het plan heeft kunnen komen. ACM heeft de mogelijkheid een bindende aanwijzing te geven aan de netbeheerder. Het is TenneT niet duidelijk bij wie de eindverantwoordelijkheid ligt voor het voldoen aan de wettelijke taken, indien ACM in een bindende aanwijzing een andere opdracht geeft voor een investering dan de oorspronkelijke plannen van de netbeheerder.

II Kruisparticipaties

Zoals in het wetsvoorstel reeds is opgenomen, vraagt de internationalisering van de energiemarkt en de toename van het aandeel duurzame energie om intensievere samenwerking met buitenlandse TSO's. Door kruisparticipaties mogelijk te maken kunnen strategische samenwerkingsbanden worden aangegaan. Het lijkt erop dat EZ getracht heeft het amendement Vos c.s., (34199-68) te verwerken in het wetsvoorstel. TenneT is het met dit uitgangspunt eens. Echter, in artikel 94 en de memorie van toelichting staan twee tegenstrijdigheden, te weten:

Percentage aandelenruil

In artikel 94 lid 1 sub a staat de voorwaarde opgenomen dat ten minste 75% van de aandelen van de netbeheerder (van het landelijk hoogspanningsnet) en de overwegende zeggenschap direct of indirect bij één of meer openbare lichamen blijft.

De memorie van toelichting spreekt over zowel ten minste 75% als over enkele procenten tot maximaal de helft minus één aandeel, oftewel maximaal 49%. Dit is niet consistent met hetgeen opgenomen is in artikel 94 lid 1 sub a.

Geografische afbakening aandelenruil

In artikel 94 lid 1 sub d staat opgenomen dat het aangaan van aandelenruil mogelijk is met 'een instelling die de beheerder is van een net dat een directe verbinding heeft met het landelijk hoogspanningsnet in Nederland of dat door middel van een landsgrensoverschrijdend net met het landelijk hoogspanningsnet is verbonden.' In de huidige situatie zou TenneT op basis van dit artikel kruisparticipaties aan mogen gaan met TSO's uit België, Duitsland, Verenigd Koninkrijk en Noorwegen. Wanneer de COBRA-kabel gerealiseerd is, zou TenneT ook aandelen mogen ruilen met de TSO uit Denemarken.

De memorie van toelichting stelt op pagina 8 dat 'daarom wordt bepaald dat kruisparticipaties slechts mogelijk is met een hoogspanningsnetbeheerder uit de aangrenzende landen Duitsland en België'. TenneT neemt aan dat dit een verschrijving is en dat de memorie van toelichting in lijn wordt gebracht met artikel 94 lid 1 sub d.

Verder wordt in de memorie van toelichting op twee plaatsen ingegaan op de voorwaarde dat de aandelenruil niet mag leiden tot aantasting van het huidige niveau van onafhankelijkheid van de landelijk netbeheerders. TenneT ziet graag nogmaals expliciet bevestigd dat strategische samenwerking door aandelenruil mogelijk is met TSO's die gecertificeerd zijn volgens het principe van ownership unbundling, independent system operator of independent transmission operator, zolang de strategische samenwerking de volledige eigendomsontvlechting van TenneT niet vermindert.

Tot slot een aantal overige opmerkingen:

- In artikel 94 lid 1 staat zowel 'de netbeheerder als het landelijk hoogspanningsnet' genoemd alsook 'de netbeheerder'. In lid 2 wordt uitgegaan van 'de netbeheerder'. Aangezien het artikel betrekking heeft op de landelijke netbeheerder, stelt TenneT voor om in het gehele artikel dan ook naar de landelijk netbeheerder te verwijzen.
- Artikel 94 lid 1 sub a gaat uit van 'één of meer openbare lichamen'. Daarentegen wordt in artikel 93a, 'de staat' genoemd. TenneT stelt voor om het bepaalde in beide artikelen in overeenstemming met elkaar te brengen.
- Artikel 94 lid 1 sub d lijkt te eisen dat de aandelen in handen van de buitenlandse instelling zelf moeten komen. De suggestie die TenneT hier doet is om dit sub op een andere wijze te formuleren.
- Verder is in artikel 94 sprake van 'aandelen van de netbeheerder' en van 'aandelen in de netbeheerder', waar hetzelfde zal zijn bedoeld.
- In de memorie van toelichting staat onderaan op pagina 7: 'en volledig onafhankelijke infrastructuurbedrijf'. TenneT neemt aan dat dit moet zijn 'volledig onafhankelijke landelijk netbeheerder'.

III Kwaliteitsborgingssysteem

Het kwaliteitsbeheersingssysteem van TenneT is ingericht op basis van een risicogebaseerd Asset Management-model en besturings- en beheersingsmodel. Een belangrijk onderdeel van eerst genoemd

model is risicomangement. Het is voor TenneT en de maatschappij niet altijd wenselijk dat geïdentificeerde risico's en de mitigerende maatregelen voor een breed publiek beschikbaar zijn. Het landelijk hoogspanningsnet is vitale infrastructuur en daardoor zeer gevoelig voor externe invloeden. In artikel 19 lid 3 sub d is opgenomen dat bij AMvB regels gesteld kunnen worden over het bewaren en openbaar maken van gegevens over het kwaliteitsborgingsysteem of van het document dat hierover rapporteert. TenneT is van mening dat dit sub derhalve geschrapt kan worden of dat ten minste opgenomen wordt dat een netbeheerder bepaalde aspecten van het KBS niet openbaar hoeft te maken, maar deze vertrouwelijk met ACM kan delen.

In het huidige artikel 21 lid 5 is bepaald dat bij Ministeriële regeling kan worden bepaald dat door een geaccrediteerde instelling aan een netbeheerder verstrekt certificaat van conformiteit [...] het vermoeden oplevert dat de netbeheerder [...] uitvoering geeft aan de verplichting tot registratie. TenneT stelt voor om in onderhavig wetsvoorstel ook een dergelijk lid op te nemen. Immers, de administratieve lasten van zowel ACM als netbeheerders zullen met een dergelijke bepaling kunnen afnemen.

IV Uitzonderingen op enkelvoudige storingsreserve

Het wetsvoorstel regelt dat uitzonderingen mogelijk zijn toegestaan op de enkelvoudige storingsreserve. Nog niet is geregeld welke uitzonderingen dit zijn; bij AMvB kunnen regels worden gesteld over uitzonderingssituaties of bepaalde onderdelen van het net. Volgens TenneT knelt dit punt met de memorie van toelichting. Daar staat namelijk gedetailleerd beschreven, verwijzende naar een rapport opgesteld door Netbeheer Nederland, EZ en TenneT, welke uitzonderingen gemaakt kunnen worden. Het lijkt TenneT logischer om in het wetsvoorstel een haakje op te nemen dat uitzonderingen zijn toegestaan en vervolgens in de bijbehorende AMvB de uitzonderingen expliciet te noemen op basis van het onderzoek uitgevoerd door bovengenoemde partijen. Overigens staat in artikel 16 lid 16 dat bij AMvB regels kunnen worden gesteld over de uitzonderingen. Het lijkt TenneT evident dat deze regels er moeten komen en dus dat een 'moet' bepaling hier meer gepast is.

Artikel 31 lid 12 wijzigt dusdanig dat het lijkt dat in de Codes vastgelegd kan worden op welke wijze netbeheerders uitvoering geven aan de regels over de storingsreserve. De memorie van toelichting stelt hierover verder dat 'De ACM kan in de voorwaarden eventueel nog voorwaarden opnemen over de uitvoering van de wettelijke eisen'.

In het wetsvoorstel is opgenomen dat een net met een spanningsniveau van 110 kV of hoger zodanig ontworpen en in werking is dat het transport ook verzekerd is indien zich een enkelvoudige storing voordoet ten tijde van onderhoud. Daarnaast wordt bij AMvB geregeld wat de uitzonderingen zijn. TenneT ziet niet dat bepalingen in een Code zowel de wet als de AMvB kunnen overrulen. Mogelijk heeft EZ hier bedoeld dat ACM aanvullende eisen kan stellen aan netbeheerders om te kunnen toetsen op welke wijze netbeheerders invulling geven aan de enkelvoudige storingsreserve.

Indien wel bedoeld is dat ACM aanvullende regels kan stellen over de storingsreserve, dan lijkt dit TenneT

niet wenselijk. Een toezichthouder dient zicht te richten op naleving; het juridisch kader is aan de wetgever.

Verder merkt TenneT op dat artikel 31 lid 13 ongewijzigd blijft. In dit lid wordt verwezen naar lid 12, tweede volzin. Daar de verwijzing niet klopt, stelt TenneT voor om lid 13 te laten vervallen.

Tot slot een aantal overige opmerkingen over de memorie van toelichting:

- Onderaan pagina 6 stelt EZ dat netten van 220 kV en hoger dienen te voldoen aan de enkelvoudige storingsreserve bij onderhoud. Dit is niet juist, de enkelvoudige storingsreserve bij onderhoud dient aangehouden te worden voor alle netten met een spanningsniveau hoger dan 110 kV.
- Ook staat op pagina 6 de zinsnede 'dubbel (redundant) uitgevoerd'. Redundantie is niet hetzelfde als dubbel uitvoeren. TenneT doet de suggestie om 'dubbel' te verwijderen en alleen de term 'redundant' te hanteren.
- De term N-2 norm, zoals opgenomen op pagina 6 en 7, is niet correct. Wat volgens TenneT bedoeld wordt is N-1 tijdens onderhoud. Het verschil tussen beide termen is dat N-1 tijdens onderhoud rekening houdt met de op dat moment optredende belastingen en productie, zoals bijvoorbeeld een tijdelijke afgestemde productiestop. Dit is niet het geval bij N-2.
- Op pagina 7, eerste bullet, stelt EZ dat aansluitingen van grootverbruikers niet aan N-1 hoeven te voldoen. TenneT neemt aan dat ook producenten en gesloten distributiesystemen niet deze norm hoeven na te leven, derhalve is het beter om te spreken over 'niet zijnde regionale netbeheerder'. Volledigheidshalve merkt TenneT op dat aansluitingen alleen gemaakt kunnen worden op punten in het net waar de verbinding tussen net en aansluiting (knip) gevoed kan worden onder handhaving van de eisen die gesteld worden aan de enkelvoudige storingsreserve (combinatie voorgesteld artikel 16 lid 15 en 16 en artikel 27, lid 2d). In de praktijk wil dit wel eens onduidelijk zijn waardoor geïnteresseerden van mening zijn recht te hebben op een aansluiting op een punt in het net dat technisch gezien ongeschikt is (geen enkelvoudige storingsreserve). TenneT doet de suggestie om dit punt ter verduidelijking in de memorie van toelichting op te nemen. Tot slot merkt TenneT hier nogmaals op dat zij geen voorstander is om in de memorie van toelichting in te gaan op het uitgevoerde onderzoek, maar om deze op te nemen in de nota van toelichting bij AMvB.

V Afbakening taken netbeheerder

In artikel 17 lid 1 is het volgende opgenomen: "Een netbeheerder verricht geen andere werkzaamheden dan die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van de op grond van deze wet aan hem toegekende taken". In artikel 17c lid 2 worden de taken weergegeven van een met een netbeheerder verbonden groepsmaatschappij. Daarbij wordt onder sub f genoemd "het certificeren van hernieuwbare energie"

Hiermee valt de taak tot het uitgeven van garanties van oorsprong dus niet onder de taken van de netbeheerder, maar onder die van de holding. Zoals bekend is de certificeringstaak op dit moment belegd bij TenneT TSO B.V.. Daardoor is deze taak verbonden met de landelijk netbeheerder en maakt daar ook organisatorisch onderdeel van uit. Zo vindt bijvoorbeeld gegevensuitwisseling plaats van andere

netbeheerders naar TenneT TSO. Door nu op basis van het voorgestelde artikel 4.17 de taak juridisch en organisatorisch buiten TenneT TSO B.V. in een infrastructuurbedrijf te plaatsen zal de situatie ontstaan dat de huidige wijze van verstrekking van commercieel gevoelige c.q. vertrouwelijke informatie die voor de uitvoering essentieel is niet meer mogelijk is.

TenneT stelt derhalve voor om de zinsnede: "(...), of van zijn taken die op grond van deze wet aan hem zijn gemandateerd." op te nemen in lid 1, zodat de werkzaamheden van CertiQ onder de TenneT TSO B.V. blijven vallen.

VI Experimenteerbepaling / tijdelijke taken

In artikelen 7a en 17a wordt ingegaan op taken die in eerste instantie niet permanent uitgevoerd mogen worden en die tevens de energietransitie dienen. Voor TenneT is het niet duidelijk welk soort activiteiten nu wel en welke niet onder de experimenteerbepaling en bepaling voor tijdelijke taken vallen. In artikel 7a wordt bijvoorbeeld in lid 1 sub a en b ingegaan op experimenten op het gebied van hernieuwbare energie, energiebesparing of efficiënt gebruik van een net, evenals experimenten die ten doel hebben om praktijkkennis op te doen over andere marktmodellen of tariefreguleringsystematieken. In de memorie van toelichting wordt op pagina 2 tevens energieopslag of vraagsturing genoemd. TenneT ziet graag van EZ bevestigd wat de juridische status van energieopslag en vraagsturing is. Volgens TenneT kunnen deze activiteiten reeds onder de huidige wettelijke taken ontplooid worden. Indien EZ van mening is dat energieopslag en vraagsturing geen onderdeel uitmaakt van de wettelijke taak van netbeheerders, dan verzoekt TenneT EZ om artikel 7a lid 1 met de activiteiten opslag en vraagsturing uit te breiden.

Op pagina 5 van de memorie van toelichting wordt energieopslag genoemd in het kader van tijdelijke taken. Ook hier is het onduidelijk of TenneT reeds onder de huidige wettelijke taken opslagactiviteiten mag verrichten of dat het onder de experimenteerbepaling of tijdelijke taken dient te vallen.

Daarnaast ontbreekt in het wetsvoorstel een bepaling dat de kosten die een netbeheerder maakt bij de uitvoering van experimenten en tijdelijke taken vergoed worden. In het wetsvoorstel STROOM was hiervoor wel een bepaling opgenomen. Het lijkt alsof deze bepaling ten onrechte hier is weggelaten en derhalve verzoekt TenneT EZ om het geregelde in het wetsvoorstel STROOM ook in onderhavig wetsvoorstel op te nemen.

Tot slot een aantal overige opmerkingen over dit onderwerp:

- Het is voor TenneT niet duidelijk door wie besloten wordt of de voorzetting van een afwijking, anders dan als experiment of tijdelijke taak, wenselijk is, zoals gesteld in artikel 7a lid 2 sub b en artikel 17a lid 2. Volgens TenneT zou een voorzetting van een afwijking van de wet, niet als experiment of als tijdelijke taak, alleen mogelijk zijn door een wijziging van de wet zelf. Het lijkt daarom TenneT niet logisch dat bij AMvB hierover iets geregeld wordt.
- In het vernummerde lid 4 van artikel 7a zou 'eerste lid' vervangen moeten worden door 'tweede lid'.
- Het is volgens TenneT duidelijker om te vermelden dat de Minister een ontheffing kan verlenen na

een aanvraag. In artikel 7a, lid 2 sub c wordt expliciet een aanvraagprocedure vermeld. TenneT vraagt zich op basis van het geformuleerde af of de Minister ook uit eigen beweging een ontheffing kan verlenen.

- In artikel 7a lid 2 wordt herhaaldelijk het woord afwijkingen gebruikt, maar bedoelt EZ hiermee geen ontheffing, aangezien lid 1 stelt dat de Minister een ontheffing kan verlenen?

VII Verplaatsen of ondergronds aanleggen van een hoogspanningsverbinding

In artikel 22a lid 1 wordt de wettelijke taak van netbeheerders dusdanig (i.c. met name TenneT) uitgebreid, dat een netbeheerder op verzoek van college van B&W of Gedeputeerde Staten bovengrondse delen van netten verplaatst of vervangt voor ondergrondse delen. TenneT kan zich vinden in deze uitbreiding, maar acht het noodzakelijk om expliciet vast te leggen dat deze taakuitbreiding niet ten koste mag gaan van andere wettelijke taken van TenneT en dan met name op het gebied van de leveringszekerheid. Dit kan worden gerealiseerd door sub a van lid 1 te vervangen door:

a. (voor zover) het vervangen of verplaatsen van een deel van het net technisch en ruimtelijk haalbaar is en niet in strijd met het belang van leveringszekerheid.

Het huidige sub a ('het te vervangen of verplaatsen deel tenminste 1 km lang is') kan daarmee vervallen omdat dit een criterium betreft dat juist is bedoeld om het belang van de leveringszekerheid te waarborgen. Met het vervallen van het huidige sub a wordt tevens voorkomen dat een criterium wettelijk wordt vastgelegd dat oorspronkelijk bedoeld was als beperking voor het vervangen (ondergronds brengen) van delen van het 110/150kV-net, terwijl het de vraag is of dit ook moet gelden voor het verplaatsen van dergelijke delen van het net. Bovendien is het - in onderhavige wetsvoorstel - onlogisch om slechts één criterium wettelijk vast te leggen, daar waar er vele van toepassing zullen zijn.

Het is van belang om op te merken dat in deze niet kan worden volstaan met de bepaling dat de Minister de betreffende delen van het net aanwijst (eerste lid sub b). De veronderstelling mag weliswaar zijn dat de Minister geen netdelen zal aanwijzen waarvan duidelijk is dat verplaatsen of vervangen de leveringszekerheid aantast. Maar ook ná de aanwijzing van een netdeel kunnen in de voorbereidende onderzoeken oplossingsvarianten naar voren komen die wel of niet acceptabel zijn vanuit het belang van leveringszekerheid. Dat belang moet dus ook ná de aanwijzing kunnen worden geborgd. Dit geldt in ieder geval voor de netdelen die in de aanloop naar het wetsvoorstel STROOM door EZ zijn geselecteerd voor mogelijke ondergrondse aanleg. Op enkele uitzonderingen na is voor deze netdelen nog geen onderzoek gedaan naar de daadwerkelijke mogelijkheden en beperkingen voor ondergrondse aanleg.

Duur van het programma

De memorie van toelichting geeft aan dat het gehele programma binnen 15 jaar kan zijn afgerond. Met het oog op de uitvoering en beleidsvrijheid van gemeenten om een geschikt moment te kiezen voor het starten van het proces is dat een adequate termijn. Echter, de te vervangen of verplaatsen delen zullen in alle

gevallen bestaande netdelen zijn en de regeling voor het vervangen of verplaatsen zal daardoor min of meer een eenmalig karakter hebben. Daarom ook zal de aanwijzing van de betreffende netdelen helemaal aan het begin van die 15 jaar plaatsvinden. Om duidelijkheid aan alle partijen te bieden is het gewenst om wettelijk te bepalen dat de aanwijzing van de netdelen binnen een bepaalde termijn (van bijv. 2 jaar na inwerkingtreding van de wet) moet hebben plaatsgevonden. Dit doet onder meer recht aan het feit dat een deel van de aanwijzingen betrekking zal hebben op alternatieven voor uitkoop. De uitkoopregeling heeft een voorziene looptijd die aanmerkelijk korter is dan de genoemde 15 jaar.

Regulering

Het is van belang dat de verplaatsingen en vervangingen in het kader van dit wetsartikel niet worden betrokken bij de beoordeling van de efficiëntie van het netbeheer van de betreffende netbeheerder. Door verplaatsingen en vervangingen te doen eerder dan strikt noodzakelijk, blijven er kosten bij de netbeheerder. Desinvesteringen worden in de huidige regulering niet in mindering gebracht op de gereguleerde activa waarde. De mate van efficiëntie van de netbeheerder zal daarom bij een toets die gedaan wordt vanuit de totale kostenbenadering negatief worden beïnvloed. Er dienen waarborgen opgenomen te worden in de wet waardoor de netbeheerder niet benadeeld wordt door het programma ter vervanging of verplaatsing van hoogspanningslijnen. Het enkel opnemen van de laatste passage in de memorie van toelichting over dit onderwerp op pagina 11 is onvoldoende. Er staat slechts dat ACM in haar besluit over de methode van regulering rekening kan houden met deze specifieke aspecten van verkabeling en verlegging.

Tot slot een overige opmerking ten aanzien van dit onderwerp:

- TenneT stelt voor om in lid 1 'voor ondergrondse delen' te vervangen door 'door ondergrondse delen'.

VIII Geheimhoudingsplicht

In artikel 79 wordt ingegaan op de geheimhoudingsplicht. Volgens TenneT kan het niet zo zijn dat een netbeheerder verantwoordelijk kan worden gehouden als onverhoopt gegevens door derden openbaar worden gemaakt. Derhalve doet TenneT de suggestie om artikel 79 lid 1 dusdanig te wijzigen dat als een derde op basis van wettelijke voorschriften gegevens heeft ontvangen, het niet meer de verantwoordelijkheid is van netbeheerders als deze gegevens vervolgens per ongeluk of expres publiekelijk worden gemaakt.

IX Ontbreken reguleringsbepalingen

TenneT mist in onderhavig wetsvoorstel bepalingen die in het wetsvoorstel STROOM stonden opgenomen over de reguleringsmethode. De in het wetsvoorstel STROOM voorgestelde bepalingen waren van grote waarde voor de netbeheerders. De artikelen voorzagen in een beter reguleringsmethode waardoor het investeringsklimaat van de netbeheerders zou verbeteren. Voor de voortgang van de energietransitie, het doel van dit wetsvoorstel, is het noodzakelijk om netbeheerders voldoende zekerheid te geven dat de reguleringsmethode fair is en toekomstvast. Ten eerste is de bepaling in artikel 6.11 lid 2 van het verworpen

wetsvoorstel STROOM van belang:

2. Een methodebesluit wordt voldoende ruim voor de aanvang van de periode vastgesteld, prikkelt de systeembeheerder tot een doelmatige bedrijfsvoering, voorziet in een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is en dient een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening.

Bovenstaande formulering brengt ten opzichte van de huidige wet een nevenschikking aan van de geformuleerde doelstellingen. Naast doelmatigheid van de bedrijfsvoering wordt met dit artikel bepaald dat ACM bij de vaststelling van transporttarieven ook rekening houdt met de overige algemene doelen van het energiebeleid, betrouwbaarheid en duurzaamheid. Hierbij valt te denken aan investeringen in het kader van de voorzieningszekerheid en de energietransitie.

Ook ziet TenneT graag de bepalingen in artikel 6.10 lid 4 tot en met 6 van het verworpen wetsvoorstel terug in het onderhavige wetsvoorstel:

- 4. Bij de vaststelling van het efficiëntieniveau van een transmissiesysteembeheerder:*
- a. worden niet-beïnvloedbare kosten door Autoriteit Consument en Markt zo veel mogelijk buiten beschouwing gelaten;*
 - b. laat de Autoriteit Consument en Markt de kosten die betrekking hebben op landspecifieke kenmerken, waaronder de kwaliteit van het systeem, buiten beschouwing.*
- 5. Bij de toepassing van het vastgestelde efficiëntieniveau van een transmissiesysteembeheerder:*
- a. laat de Autoriteit Consument en Markt de niet-beïnvloedbare kosten buiten beschouwing;*
 - b. houdt de Autoriteit Consument en Markt in ieder geval rekening met de financierbaarheid van de transmissiesysteembeheerder.*
- 6. De Autoriteit Consument en Markt betreft de kosten die systeembeheerders van elektriciteit afdragen aan andere systeembeheerders en bedragen die systeembeheerders moeten afdragen aan de Autoriteit Consument en Markt in het kader van de financiering van haar toezicht, bij de vaststelling van de toegestane inkomsten zonder correctie voor het vastgestelde efficiëntieniveau, de efficiëntieverbetering en de kwaliteitsterm.*

In de op 1 april in werking getreden wetswijziging Tijdig Realiseren Doelstellingen Energieakkoord zijn deze bepalingen in de Elektriciteitswet vertaald voor het net op zee. Deze bepalingen zijn voor net op zee terug te vinden in artikel 42 b lid 4 en 5. TenneT vraagt EZ precies hetzelfde te doen voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. De artikelen zouden kunnen worden toegevoegd aan de bestaande artikelen 41 b en 41 c die zien op de methode van regulering van netbeheerders en in het bijzonder voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. TenneT vindt het van groot belang dat deze artikelen in de Elektriciteitswet komen te staan. ACM zal bij de vaststelling van de methode in de eerstvolgende periode die bepalingen in acht moeten nemen. Dit is bijzonder relevant omdat in de eerstvolgende periode, na afloop van de periode die start op 1 januari 2017, naar alle waarschijnlijkheid een nieuw onderzoek wordt gestart naar de efficiëntie van TenneT.

Slotopmerkingen

TenneT blijft graag betrokken bij de totstandkoming van de definitieve wetsvoorstel. TenneT is uiteraard graag bereid om haar zienswijze, commentaar en suggesties voor verbetering van de concept wetsvoorstel nader (mondeling) toe te lichten. Hiervoor kunt u contact opnemen met dhr. Jan-Paul Dijkmans of ondergetekende.

Hoogachtend,
TenneT TSO B.V.



ir. B.G.M. Voorhorst
Operationeel Directeur

DATUM 9 mei 2016
BIJLAGE 1
BIJLAGE BEHORENDE BIJ Zienswijze TenneT concept wetsvoorstel Voortgang Energietransitie
PAGINA 1 van 4

Bijlage 1

OVERIGE OPMERKINGEN

CONCEPT WETSVOORSTEL VOORTGANG ENERGIETRANSITIE

Dit document betreft het overige commentaar van TenneT op de concept wetsvoorstel Voortgang Energietransitie zoals door het ministerie van Economische Zaken op 14 april 2016 ter consultatie is voorgelegd. Deze bijlage hoort bij brief met kenmerk PAC NL 2016-007.

Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie

Onderdeel D: Artikel 10

Bepaling

Lid 11 wordt ingevoegd:

"Degene aan wie een net toebehoort handelt als beheerder van dat net, indien daarvoor geen beheerder is aangewezen krachtens artikelen 10, tweede of negende lid, 10Aa, eerste lid, of 13, eerste lid. De bij of krachtens aan deze wet aan een netbeheerder opgelegde verplichtingen zijn van overeenkomstige toepassing."

Opmerkingen TenneT

TenneT stelt voor om aan het eind van de eerste volzin toe te voegen: "en geen ontheffing is verleend als bedoeld in artikel 15".

Daarnaast doet TenneT de suggestie om "degene aan wie een net toebehoort (...)", te wijzigen in 'degene wie eigenaar is van een net (...)".

Dit sluit beter aan bij de memorie van toelichting.

Onderdeel E: Artikel 11a

Bepaling

Artikel 11a wordt zodanig gewijzigd dat het tweede lid vervalt.

Opmerkingen TenneT

Gezien de argumentatie, stelt TenneT voor om ook het huidige artikel 17a lid 3 te schrappen.

Onderdeel F: Artikel 15 lid 1 sub a en b

Bepaling

1. De Autoriteit Consument en Markt kan op diens aanvraag ontheffing verlenen aan een eigenaar van een net, niet zijnde het landelijk hoogspanningsnet, van het gebod van artikel 10, negende lid, indien:

a. het bedrijfs- of productieproces van de gebruikers van het net om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd is of het net primair elektriciteit distribueert voor de eigenaar van dat net of de daarmee verwante ondernemingen,

Opmerkingen TenneT

Het tweede deel van sub a is qua bewoordingen bijna gelijklopend aan sub b (a: 'distribueert' en 'ondernemingen'; b: 'transporteert' en 'bedrijven'). Is er een inhoudelijk verschil beoogd?

b. het net primair elektriciteit transporteert voor de eigenaar van dat net of de daarmee verwante bedrijven.

Onderdeel L: Artikel 17

Bepaling

Opmerkingen TenneT

Lid 1:

"Een netbeheerder verricht geen andere werkzaamheden dan die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van de op grond van deze wet aan hem toegekende taken"

Lid 1 lijkt in de weg te staan dat de netbeheerder werkzaamheden verricht die weliswaar niet 'noodzakelijk' maar wel nuttig zijn voor de uitvoering van zijn wettelijke taken, bijvoorbeeld het verzamelen en verstrekken van gegevens aan de toezichthouder en het voeren van verweer in een geschilbeslechtingsprocedure; dat zijn werkzaamheden, maar die zijn niet noodzakelijk voor een goede uitvoering van de wettelijke taken.

Lid 1 gaat uit van 'aan hem toegekende taken'. Het is voor TenneT niet duidelijk of werkzaamheden die verricht worden in samenwerkingsverband zoals TeslaN en Reddyn uitgevoerd mogen worden. Immers, indien TenneT in samenwerkingsverband werkzaamheden verricht in een gebied van een regionale netbeheerder, dan is het niet een 'aan hem toegekende taak'. Derhalve stelt TenneT voor om de zinsnede 'aan hem toegekende taken' te wijzigen in 'toegekende taken'

Lid 2:

"Een netbeheerder besteedt geen werkzaamheden bij een afnemer uit aan een onderneming waar een leverancier onderdeel van uitmaakt"

Volgens TenneT is er geen noodzaak dat lid 2 ook voor TenneT zou moeten gelden. De aangeslotenen van TenneT zijn grote bedrijven die niet beschermd hoeven te worden tegen opdringerige leveranciers die op hun terrein verschijnen. Die aangeslotenen hebben er volgens TenneT juist belang bij dat een leverancier die werkzaamheden wel kan uitvoeren als die kwalitatief het beste en/of het goedkoopste is.

Onderdeel O: artikel 18

Bepaling

Het is een ander dan de netbeheerder verboden de op grond van deze wet aan een netbeheerder toegekende taken, anders dan tijdelijke taken als bedoeld in artikel 17a, uit te voeren, met uitzondering van:

- a. de aanleg, wijziging of verwijdering van een aansluiting met een aansluitwaarde groter dan 10 MVA op een net, niet zijnde een net op zee (.....)
- d. de aanleg van leidingen en daarmee verbonden hulpmiddelen

Opmerkingen TenneT

TenneT vraagt zich af of bij sub a 'onderhouden' niet moeten worden toegevoegd, verwijzende naar artikel 16c lid 5.

De sub d beschreven activiteiten is blijkbaar een netbeheerderstaak die ook door een ander mag worden aangelegd. Is inderdaad bedoeld dat een derde netten mag aanleggen?

Overigens is voor TenneT niet duidelijk op welke netbeheerderstaak EZ hier doelt. Het woord 'leiding' komt bij de in artikel 16 opgesomde taken namelijk niet voor.

Onderdeel BB: Artikel 43

Bepaling

In het eerste lid, wordt 'artikel 17 of 17a' vervangen door artikel 7a, 17 of 17a,

Opmerkingen TenneT

De toevoeging van artikel 7a lijkt TenneT niet juist, of in ieder geval onduidelijk. Bij artikel 7a gaat het niet, althans hoeft het niet te gaan, om bepaalde werkzaamheden; het gaat om afwijkingen van de wet.

De gehandhaafde verplichting om een afzonderlijke boekhouding te voeren voor werkzaamheden als bedoeld in artikel 17 is, vanwege de in dit wetsvoorstel opgenomen wijziging van artikel 17, waarschijnlijk een vergissing.
